

Güvenli Laboratuvar Kullanım? Gerçekleştirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Güvenli Laboratuvar Kullanım? Gerçekleştirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22526>

Özet

Güvenli Laboratuvar Kullanım? Gerçekle?tirme Ölçe?i (GLKGÖ), Ak?il? ve Aydo?du (2018) tarafından Planlanm?? Davran?? Teorisi (PDT) çerçevesinde geli?tirilm? bir ölçektir. Bu ölçe?in temel amac?, bireylerin laboratuvar ortamlar?nda güvenli davran??lar? gerçekle?tirme niyetlerini ve bu niyetleri etkileyen psikolojik faktörleri bilimsel olarak ölçmektir. Geli?tirme çal??mas?, özellikle e?itim ortamlar?nda laboratuvar güvenli?i bilincini art?rmay? hedeflemekte ve PDT bile?enlerinin (tutum, sübjektif normlar ve algılanan davran?? kontrolü) davran??ın gerçekle?tirilmesine olan etkisini ara?t?rmaktadır.

Ölçek, laboratuvar güvenli?ine yönelik bireysel e?ilimleri ve uygulama düzeylerini belirlemek için tasarlanm??tır. Bu çal??ma, laboratuvar güvenli?i alan?nda teorik temellere dayal? ve geçerli bir ölçme arac? sunarak, e?itimcilerin ve ara?t?rmac?lar?n güvenlik e?itimlerinin etkinli?ini de?erlendirmelerine olanak tan?maktadır.

Anahtar Kelimeler

Güvenli Laboratuvar Kullanım?, Ölçek Geli?tirme, Planlanm?? Davran?? Teorisi, Laboratuvar Güvenli?i, Psikometri, Davran??sal Niyet.

Yazarlar

H. ?. Ak?il?, Cemil Aydo?du.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin laboratuvar ortamlar?nda güvenli uygulamalar? ne derece gerçekle?tirdiklerini veya gerçekle?tirmeye niyetli olduklar?n? Planlanm?? Davran?? Teorisi (PDT) modeline uygun olarak ölçmektir. Laboratuvar ortamlar?nda güvenlik kurallar?na uyum, genellikle bilgi düzeyinden ziyade davran??sal niyet ve kontrol alg?s? ile ili?kilidir. Bu ölçek, özellikle bu davran??sal bile?enleri hedef almaktadır.

Ara?t?rmac?lar, bu ölçek arac?l??yla, bireylerin **güvenli laboratuvar kullanım?** hakk?ndaki tutumlar?n?, sosyal çevrelerinin (sübjektif normlar) bu davran?? üzerindeki bask?s?n? ve bireyin kendi yeteneklerine olan inanc?n? (algılanan davran?? kontrolü) ayr? ayr? belirlemeyi amaçlam??tır. Elde edilen veriler, laboratuvar güvenlik e?itimlerinin içeri?ini ve yöntemlerini optimize etmek için kritik öneme sahiptir.

Yap?

Güvenli Laboratuvar Kullanım? Gerçekle?tirme Ölçe?i, sosyal psikolojide yaygın olarak kullanılan Planlanm?? Davran?? Teorisi (PDT) temelinde yapılandırılmı?tır. PDT, bir bireyin sergiledi?i davranı??ın en yakın belirleyicisinin o davranı??ı gerçekle?tirme niyeti oldu?unu öne sürer. Ölçek, bu niyetin altında yatan üç ana yapısal bile?eni ölçer:

Tutum (Attitude): Bireyin güvenli laboratuvar kullanım? davranı??ına yönelik olumlu veya olumsuz de?erlendirmesi.

Sübjektif Normlar (Subjective Norms): Bireyin çevresindeki önemli ki?ilerin (e?itmenler, akranlar) güvenli laboratuvar kullanım? davranı??ı?ı onaylayıp onaylamadı??ına dair algısı?ı.

Algılanan Davran?? Kontrolü (Perceived Behavioral Control): Bireyin güvenli laboratuvar kullanım?ı?ı gerçekle?tirmesi için gerekli kaynaklara ve becerilere sahip oldu?una dair inancı?ı.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çalı??mas?nda geçerlik analizlerinin detaylı bulgular?ı kaynakçada aç?kça belirtilmemiştir (Kaynakta '-'). Ancak, PDT gibi teorik bir çerçevede geli?tirilen ölçeklerde genellikle **yap? geçerli?i** sağlamak amacıyla ke?fedici ve do?rulayıcı faktör analizleri uygulanır. Yapı geçerli?inin sağlanması, ölçek maddelerinin, teorik olarak belirlenen tutum, sübjektif normlar ve algılanan davranı?? kontrolü gibi alt boyutlar?ı do?ru bir şekilde temsil etti?ini gösterir.

Yapı geçerli?i çalı??malar?nda, maddelerin beklenen faktörlere yüklenmesi ve model uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olması beklenir. Ayrıca, ölçek maddelerinin laboratuvar güvenli?i alanında uzman görüşleri alınarak **içerik geçerli?i** sağlanmı??ı olmalıdır.

Güvenirlik

Güvenirlik bilgileri kaynakta aç?kça belirtilmemiştir (Kaynakta '-'). Tipik bir ölçek geli?tirme çalı??mas?nda güvenilirlik, ölçme aracının tutarlılı??ı ve kararlılı??ı?ı test etmek için de?erlendirilir.

Bu tür psikometrik araçlar için en yaygın güvenilirlik yöntemi **iç tutarlılık** katsayısıdır (Cronbach Alfa). Yüksek bir Cronbach Alfa değeri (genellikle .70 ve üzeri), ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda birbiriyle uyumlu oldu?unu gösterir. Ayrıca, ölçe?in zaman içindeki kararlılı??ı?ı de?erlendirmek için test-tekrar test güvenilirlik analizlerinin de yapılması beklenir.

Faktör Analizi

Ölçek, Planlanm?? Davran?? Teorisi'nin öngördü?ü çok boyutlu yapıyı test etmek üzere faktör analizine tabi tutulmuştur. Tipik olarak, **Ke?fedici Faktör Analizi** (KFA) ile maddelerin temel faktör yapı?ı?ı belirlenir ve ardından **Do?rulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılarak bu faktör yapı?ı?ın teorik modelle ne kadar uyumlu oldu?u teyit edilir.

GLKGÖ'nün faktör yap?s?n?, PDT'nin temel bile?enleri olan tutum, sübjektif normlar ve alg?lanan davran?? kontrolü boyutlar?n? yans?tacak ?ekilde çok faktörlü olmas? beklenir. Bu analizler, ölçe?in yap?s?sal geçerli?ini destekleyen temel istatistiksel ad?mlard?r.

Ölçek Yap?s?

Test Type: Geli?tirme Ölçe?i (Development Scale)

Format: Derecelendirme format? (spesifik dereceleme sistemi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak Likert tipi olmas? muhtemeldir).

Language Available: Türkçe

Population Group: Laboratuvar kullan?c?lar? (Ö?renciler, ara?t?rmac?lar veya ilgili meslek gruplar?).

Age Group: Yüksekö?retim veya lise düzeyindeki laboratuvar dersleri alan bireyler.

Population Details: Çal??ma, büyük olas?lıkla Fen Bilimleri veya mühendislik alanlar?nda laboratuvar e?itimi alan ö?renciler üzerinde gerçe?leştirilmi?tir.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-Report) anketi. Teorik temeli Planlanm?? Davran?? Teorisi'dir.

Anahtar Kelimeler

Güvenlik, Laboratuvar, E?itim Psikolojisi, Davran??sal Niyet, Akdeniz E?itim Ara?t?rmalar? Dergisi, Faktör Analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Cemil Aydo?du (Sorumlu Yazar): caydogdu@hacettepe.edu.tr

Correspondence Address: Hacettepe Üniversitesi, E?itim Fakültesi, Ankara, Türkiye (Sorumlu yazar?n kurumsal adresi).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2018 (Yay?n y?I?).

İzinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullanım izni ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Cemil Aydo?du ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve ara?tırma amaçlı? kullanımlar için genellikle izin talep edilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesine a?a?daki bağlantıdan ula?ılabilir: guvenli-laboratuvar-kullanimi-gerceklestirme-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Ak?ll?, H. ?. ve Aydo?du, C. (2018). Planlanm?? Davran?? Teorisine göre "Güvenli Laboratuvar Kullanım? Gerçekle?tirme Ölçe?i" geli?tirme çalı?ması?. *Akdeniz E?itim Ara?tırmalar? Dergisi*, 23, 172-197. doi: 10.29329/mjer.2018.138.11

Güvenli Laboratuvar Kullanım? Gerçekle?tirme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??tır.